

Esityslista

1.3.2023

VN/30128/2021

VN/30128/2021-STM-26

2023/1: ESR+:n valtakunnallisten Vaikeasti työllistyvien tukeminen sekä Yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistäminen, huono-osaisuuden torjunta -teemojen johtoryhmä

Aika keskiviikko 1.3.2023 klo 13.01-15.12
Paikka Hybridi, nh. Kohtaamo Meritullinkatu 8, STM ja Teams-etäkokous

Läsnä **Johtoryhmän jäsenet**
Annakaisa Iivari, STM (pj)
Tanja Auvinen, STM
~~Henna Leppämäki, STM~~
Merja Hilpinen, OKM
Päivi Haavisto-Vuori, TEM

Johtoryhmän varajäsenet
~~Eveliina Pöyhönen, STM~~
~~Annamari Asikainen, STM~~

Jenni Wessman, TEM
Sinikka Kauranen, Hämeen ELY-keskus
-
~~Hannu Mars, Etelä-Savon ELY-keskus~~
Katriina Päivinen, Pohjois-Karjalan TE-toimisto
Anna-Katri Herranen-Haapaniemi, STM

Marja Perälä, Lapin ELY-keskus
~~Jari Saarinen, Kaakkois-Suomen TE-toimisto~~
Irmeli Järvenpää, STM (sihteeri)

Pysyvät asiantuntijat
~~Päivi Hämäläinen, STM~~
Jukka Anttila, Hämeen ELY-keskus
~~Niina Lamberg, Hämeen ELY-keskus~~
~~Koordinaatiohanke N.N.~~
Niina Kovanen, STM
Kirsi Lappalainen, STM

Vierailevat asiantuntijat tässä kokouksessa
Iida Partanen, Hämeen ELY-keskus
Kalle Lautala, STM

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Annakaisa Iivari avasi johtoryhmän neljännen kokouksen kello 13:01. Hän pyysi kokouksen osallistujia esittäytymään.

2 Kokouksen asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin muutoksitta.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Sosiaali- ja terveysministeriö				
PL 33 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 8 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	02951 63415 +358 2951 63415	kirjaamo.stm@gov.fi stm.fi

3 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Kokouksen 7.12.2022 (3/2022) pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta. Irmeli Järvenpää kertoi, että edellisen kokouksen pöytäkirjaan ei esitetty muutostoiveita. Pöytäkirja on luettavissa Tiimerissä.

Todettiin seuraavat esityslistan jäsenmuutokset:

- kansliapäällikkö Veli-Mikko Niemen tilalle uudeksi puheenjohtajaksi osastopäällikkö, ylijohtaja Annakaisa Iivari, STM
- ylijohtaja Pasi Patrikaisen tilalle varajäseneksi johtaja Hannu Mars, Etelä-Savon ELY-keskus

Lisäksi todettiin, että rahoituspäällikkö Valtteri Karhun tilalle johtoryhmän jäseneksi tulee todennäköisesti Hämeen ELY-keskuksen yksikön päällikkö Sinikka Kauranen ja hänen varajäsenekseen rahoituspäällikkö Niina Lamberg. Hämeen ELY-keskus toimittaa virallisen esityksen asiasta myöhemmin.

4 ESR+ -ohjelman ajankohtaiset, Hämeen ELY-keskus

Yksikön päällikkö Sinikka Kauranen kertoi ajankohtaisia terveisiä ohjelmakauden 2021-2027 toiminnan käynnistymisestä. EURA2021-järjestelmän käyttöönotto etenee vaiheittain. Tällä hetkellä hankehakuja on toteutettu ja yritystukipäätöksiä voidaan jo tehdä, mutta ESR-hankepäätöksiä vasta myöhemmin keväällä 2023. Tämä on hidastanut hankkeiden käynnistymistä, koska monet hakijat eivät halua aloittaa toimintaa ennen rahoituspäätöksen hyväksymistä. On myös mahdollista, ettei EURA2021-järjestelmän hitaan käynnistymisen johdosta hankkeiden maksatushakemuksia ehditä käsitellä kuluvana vuonna, vaan vasta v. 2024. Tämä on hanketoimijoiden kannalta hankalaa ja siksi niille myönnetään aiempaa useammin ennakkoa. Ohjelmataason toteutumista seurataan yleensä rahoitussidontojen ja käsiteltyjen maksatusten pohjalta. Tällä hetkellä ne eivät kuitenkaan kuvaa todellista tilannetta. Ohjelmakaudella 2021-2027 käyttöön otettujen uusien kustannus- ja palkkamallien onnistumista ei myöskään voi vielä arvioida. Niiden ideana on, että hallinnon rooli pienenee ja sisältöpuoli tulee merkittävämpään rooliin.

5 Koordinaatiohankkeen tilanne

Hämeen ELY-keskuksesta lida Partanen kertoi aluksi taustaa erityistavoite 4.3:n Yhdenvertainen osallisuus -koordinaatiohankkeen valintaprosessista ja hankehakemuksen sisällöstä. Joulukuisen johtoryhmän kokouksen jälkeen rahoitusneuvottelut ovat jatkuneet hankkeen kanssa ml. Kykyviisarin verkkoversion osalta. Koordinaatiohanke on jättänyt EURA2021-järjestelmään rahoitusneuvotteluiden perusteella korjatun hankesuunnitelman.

Puheenjohtaja tiedusteli, ketkä ovat osallistuneet Kykyviisari-neuvotteluihin. Päivi Haavisto-Vuori nosti myös esille muutamia huomioita liittyen Kykyviisariin. Hän oli tyytyväinen, että Kykyviisari on levinnyt esim. Työmarkkinatorin käyttöön. Toisaalta hän pohti, onko Kykyviisarin tekninen versio vanhentunut ja loppuuko sen käyttö.

Irmeli Järvenpää vastasi, että Henna Leppämäki on ollut Kykyviisari-neuvotteluissa keskeinen henkilö, koska hän on toiminut valvojana Solmu-koordinaatiohankkeessa, joka on kehittänyt Kykyviisarin. Kykyviisaria on onnistuttu juurruttamaan ESR-hankkeen tuotteeksi poikkeuksellisen laajalle työllisyys- ja sosiaalipalveluissa, Työmarkkinatorin lisäksi mm. ForeAmmattiin ja työllisyyden kuntakokeiluun, ja useita toteutuksia kuten DigiFinland on vielä työn alla. Kolmannen sektorin toimijat tai kaikki hankkeet eivät kuitenkaan pääse hyödyntämään Kykyviisaria näiden toteutusten kautta, joten on nähty tärkeäksi, että myös kaikille avoin Kykyviisarin verkkoversio jatkuu ja sen tarjoamista on jo hakutekstissä edellytetty uudelta koordinaatiohankkeelta. Mm. kilpailuttamiseen liittyvistä velvoitteista johtuen Solmu-hankkeen luomaa verkkoversiota ei kuitenkaan voida siirtää sellaisenaan TTL:ltä THL:lle vaan uusi koordinaatiohanke luo alustan, jossa se tarjoaa hankkeiden käyttöön Kykyviisarin lisäksi myös muita mittareita. Kykyviisarin verkkoversion uusi tekninen toteutus ei näin ollen tule olemaan valmis heti Solmu-hankkeen päättyessä 31.08.2023. Kykyviisarin käyttö siis jatkuu eri reittejä, mutta verkkoversion osalta käyttöön tulee valitettavasti ajallinen katkos.

Puheenjohtaja kysyi myös, kuinka paljon rahoitusta on käytettävissä yhteensä koordinaatiohankkeeseen ja muihin kehittämishankkeisiin, joita koordinaatiohanke palvelee. lida

Partanen totesi, että koordinaatiorahankkeelle on varattu kokonaisuudessaan 5 M€ koko ohjelmakaudelle 2021-2027. Ensimmäisessä vaiheessa myönnetään vajaa kolme miljoonaa euroa kolmelle vuodelle. Sen jälkeen on olemassa optio. Vaikeasti työllistyvien tukeminen –teemassa hankerahoitusta on 13 M€ (STM) ja Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen, huono-osaisuuden torjunta –teemassa puolestaan 16 M€, molemmissa teemoissa yhteensä lähes 30 M€. Koordinaatiorahankkeelle hyödyttää myös muitakin 4.3.:n teemoja, joissa on kymmeniä miljoonia hankerahoitusta. Koordinaatiorahankkeen kokoluokka ei ole ylisuuri. Puheenjohtaja totesi, että vaikuttavuuden kannalta on tärkeä saada koordinaatiorahankkeeseen tuloja.

Tanja Auvinen pohti, kuinka koordinaatiorahankkeen optio arvioidaan. Partanen kertoi, että lähestyttäessä vuotta 2026 tullaan arvioimaan, ollaanko koordinaatiorahankkeeseen tyytyväisiä vai pannaanko haku uudelleen auki.

Päätettiin esittää Yhdenvertainen osallisuus -koordinaatiorahankkeen hyväksymistä.

6 Tulevat teemahaut

- Teemojen hankehakujen aikataulut

Hämeen ELY-keskuksen Jukka Anttilan mukaan teemahaut voitaisiin avata syksyllä 2023, kun koordinaatiorahankkeet ovat päässeet hyvin käyntiin. Teemoihin liittyvät rahoituskehitykset ovat yhteensä noin 30 M€ muodostuen Vaikeasti työllistyvien tukeminen –teeman 13 M€ ja Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen, huono-osaisuuden torjunta –teeman 16 M€. Johtoryhmältä toivotaan ehdotuksia hankehaun aiheeksi.

Niina Kovanen kertoi Vaikeasti työllistyvien tukeminen –teeman sisällöstä. Siinä painottuvat mm. sosiaali- ja terveys- sekä kuntoutuspalvelujen kehittäminen ja integroituminen sekä ammattilaisten osaamisen kehittäminen. Teeman kohderyhmät tarvitsevat monialaisia palveluja. ESR:llä on mm. mahdollista laajentaa esim. Työkykyohjelmien soveltamista ja tukea uusia toimenpiteitä. Sinikka Kaurasen mukaan on hyvä, että teeman valmistelussa on mietitty, mitä on meneillään ja mikä on ajankohtainen kehittämiskohde.

Puheenjohtaja kysyi hyvien käytäntöjen juurruttamisesta ja levittämisestä. Niina Kovanen mukaan kehittämishankkeet lähtevät kehittämisessään omista tarpeistaan, mutta samalla niille voidaan tarjota työkaluja muissa ohjelmissa kehitetyistä tuotteista.

Päivi Haavisto-Vuori piti hyvänä, että teemassa on huomioitu ikääntyneet. Tanja Auvinen piti teemaa mielenkiintoisena kokonaisuutena. Hän myös totesi, että teemassa olisi paljon mahdollisuuksia esim. maahanmuuttajataustaisiin naisiin ja äiteihin sekä sukupuolittuneeseen väkivaltaan liittyen. Puheenjohtajan mukaan työpaikkojen on muututtava esim. rekrytointikäytäntöjen osalta ja hän mainitsi palveluiden alikäytön; 140 000 "kadonneesta" ei juurikaan tiedetä mitään, eikä heitä löydetä. Marja Perälän mukaan on hyvä, että hyvinvointialueet on huomioitu teemassa. Tarvitaan räätälöityjä ratkaisuja, jotta ihmiset saadaan työvoimapolusta kärsiville työmarkkinoille.

Katriina Päivinen kysyi, miten saadaan ennaltaehkäistyä haasteita. Hänen mukaansa samalla on huomioitava koulutus sekä saatava työelämä kiinteästi mukaan. Niina Kovanen mukaan teema on laajasti muotoiltu siksi, että se mahdollistaa monenlaista kehittämistä. Ammattilaisten osaamisen kehittäminen on vahvasti mukana. Kehittäminen edellyttää myös poikkiallisuutta yhteistyötä OKM:n kanssa.

Lida Partanen kertoi puolestaan Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen, huono-osaisuuden torjunta –teeman sisällöstä. Siinä tavoitteena on vahvistaa heikoimmassa työmarkkina-asemassa ja suurimmassa huono-osaisuusriskissä olevien henkilöiden aktiivista toimijuutta ja osallisuutta sekä kiinnittymistä koulutukseen ja työmarkkinoille. Tavoitteena on kohderyhmään kuuluvien terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja parantaminen, jotta heillä olisi riittävät voimavarat pyrkiä aktiivisesti parantamaan omaa ja tarvittaessa myös läheistensä elämäntilannetta.

Tanja Auvinen tarkensi sukupuolten tasa-arvon edistämisen alateemaa. Sen taustalla on tasa-arvoselonteko ja painotuksena mm. sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt ml. sateenkaarinooret sekä sukupuolittunut / naisiin kohdistuva väkivalta. Teemassa ovat paljon erilaisia mahdollisuuksia ja sen toteutuksen keskiössä ovat sote-palvelut ja hyvinvointialueet.

Henna Leppämäki ei päässyt mukaan kokoukseen, mutta Irmeli Järvenpää kertoi häneltä kokouspäivänä saamastaan viestistä. Henna Leppämäki toivoisi, että Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen, huono-osaisuuden torjunta –teeman ensimmäinen haku voitaisiin avata jo tämän kevään aikana, koska selvästi tarvetta kentällä kehittämishankerahalle on. Yhteydenottoja on jo jonkin verran tullut ja aikataulutietoa toivotaan. Lisäksi Henna Leppämäki on jo jonkin verran käynyt keskusteluja STM:n sisällä eri vastuuvirkamiesten kanssa siitä, mihin painotuksiin erityistä tarvetta voisi tässä ensi vaiheessa olla. Ainakin on tunnistettu, että maahanmuuttajien kanssa tehtävien palveluiden kehittämiseen on tarvetta jo kotoutumislain muutosten vuoksi sekä siksi, että tämän vuoden aikana on siirtymässä kuntiin ja hyvinvointialueille poikkeuksellisen suuri määrä pakolaistaustaisia henkilöitä (Ukrainasta paenneet). Olisi todella iso tarve esim. kotouttavien sosiaali- ja terveystalviteiden kehittämishankkeelle / -hankkeille. Lisäksi tarvetta olisi romanihankkeille ROMPO3-ohjelman perusteella ja alustavasti keskustelua on käyty myös vammaispuolen virkamiesten kanssa. Henna Leppämäen mukaan tuleva hallitusohjelma linjaa varmasti joitakin painotuksia, mutta niitä on mahdollista huomioida myös myöhemmissä hauissa. Nyt kun ohjelman käynnistyminen on muutenkin viivästynyt, hakuja ei kannattaisi hänen mielestään viivästyttää hallitusohjelman takia – ohjelma-asiakirja ja painotukset on kuitenkin jo päätetty.

Tanja Auvinen totesi, että tasa-arvohaku voitaisiin toteuttaa syksyllä 2023 kuten alun perin on esitetty eli sen osalta aikaistaminen ei olisi välttämätöntä. Iida Partasen mukaan pitää pohtia, mikä on realistinen haku-aikataulu. Partasen ehdotus olisi, että haku olisi kesällä tai alkusyksystä. Jos teeman ensimmäinen haku avattaisiin aikaistetusti jo tämä keväänä, myös tasa-arvon osuus olisi hänen mukaansa hyvä saada siihen mukaan. Sinikka Kauranen totesi, että haku voitaisiin avata aikaisintaan huhtikuussa ja se voisi olla auki esim. kesän yli. Puheenjohtajan mukaan tarvetta olisi esim. sellaisille hankkeille, joiden kohderyhmänä olisivat traumatisoituneet ukrainalaiset naiset. Sinikka Kauranen totesi, että esim. edellä mainitulle pienelle kohderyhmälle haku voitaisiin järjestää tarvittaessa nopeammin.

Irmeli Järvenpään mukaan haun valmistelu käynnistyy työpajoilla, joiden aikataulusta keskustellaan kohdassa 7. Puheenjohtaja totesi lopuksi, ettei Henna Leppämäen ehdotuksen perusteella vielä tehdä sitovia hakuaikapäätöksiä, vaan jatketaan valmistelua.

- Tuloksellisen hankekauden perusteet (Kalle Lautala, STM)

Kalle Lautala kertoi työskennelleensä aiemmin Solmu-koordinaatiorahankkeen arvioinnin parissa. Hän kuvaili omien kokemusten pohjalta johtoryhmälle, miten hankkeiden vaikutusten arviointia voisi parantaa ohjelmakaudella 2021-2027. Teemat tarkemmin määrittelemällä luotaisiin edellytykset hankkeiden vaikutusten paremmalle arvioinnille. Arvioitavien hankeryppäiden tulisi myös olla riittävän homogeeniset. Johtoryhmän ja koordinaatiorahankkeen on tärkeää etukäteen keskustella, mitkä arviointimenetelmät / mittarit valitaan. Koordinaatiorahankkeella on myös oltava selkeä mandaatti vaatia hankkeilta vähintään alku- ja loppumittaus. On myös sovittava, mitä hankkeen velvollisuus käyttää arviointimenetelmää / mittaria käytännössä tarkoittaa. Kun pohjatyö tehdään hyvin, vältetään ongelmat ja pystytään selvittämään, mitkä menetelmä / mittarit toimivat parhaiten.

Puheenjohtaja kysyi, saataisiinko näin paremmin tietoa koko ohjelman edistymisestä politiikanäkökuulmasta ja Kalle Lautalan mukaan näin olisi. Irmeli Järvenpää totesi tiedon välittymistä edistävän senkin, että koordinaatiorahankkeen edustaja on jatkossa pysyvänä asiantuntijana johtoryhmän kokouksissa. Kalle Lautala piti tätä hyvänä järjestelyinä.

7 Seuraava johtoryhmän kokous

Irmeli Järvenpää kertoi, että johtoryhmän kokoukset ovat jatkossakin ns. hybridikokouksia. Seuraavan kokouksen ajankohdasta keskusteltiin. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen, huono-osaisuuden torjunta –teemasta järjestetään ennen seuraavaa kokousta haun aikatauluja ja teemoja käsittelevä työpaja maaliskuussa tai huhtikuun alussa. Seuraava johtoryhmän kokous voisi olla sen jälkeen esim. huhtikuun lopussa. Vaikeasti työllistävien tukeminen –teeman ensimmäinen pilottihankehaku on suunniteltu järjestettävän loppusyksyllä 2023, joten sen osalta voitaisiin järjestää työpaja alkuperäisen suunnitelman mukaan kesäkuussa.

8 Muut mahdolliset asiat

Puheenjohtaja tiedusteli, olisiko osallistujilla ehdotuksia johtoryhmän lyhyemmälle nimelle. Tällä hetkellä nimi on varsin pitkä ja haasteellinen; ESR+:n valtakunnallisten Vaikeasti työllistävien

tukeminen sekä Yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistäminen, huono-osaisuuden torjunta -teemojen johtoryhmä.

Mahdolliset jäsenmuutokset tulee toimittaa, mikäli näitä ilmenee, STM:n kirjaamoon tunnuksella VN/30128/2021.

Muissa asioissa keskusteltiin sosiaalisten innovaatioiden poikkileikkaavuudesta, joka on vaatimus koko ESR-toiminnassa. Lisäksi Sinikka Kauranen kertoi komission sosiaalisten innovaatioiden hankkeesta, jossa Suomi (TEM) oli mukana ja jonka työryhmään hän on osallistunut. Komission tavoitteena on, että jokaiseen jäsenmaahan perustetaan sosiaalisten innovaatioiden osaamiskeskus. Verrokkimaiden kanssa pohdittiin, millainen on sosiaalisten innovaatioiden osaamiskeskus ja miten asiaa voisi viedä eteenpäin. Suomessa hanketta viedään eteenpäin Hämeen ELY-keskuksen toimesta. Vanhan ohjelmakauden rahoituksella avattiin hankehaku, jolla etsittiin vuoden mittaista hanketta, joka luo tietopohjan (alusta), edistää sosiaalisten innovaatioiden validointitehtävää eli määrittelyä siitä, mikä on sosiaalinen innovaatio, sekä luo systemaattisen menettelyn, miten sosiaalisia innovaatioita viedään eteenpäin komission rekisteriin.

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 15.12.

Irmeli Järvenpää
Sihteeri

Annakaisa Iivari
Puheenjohtaja

Liitteet	Liite 1. Edellisen kokouksen pöytäkirja
Jakelu	Johtoryhmän jäsenet ja varajäsenet Johtoryhmän pysyvät asiantuntijat
Tiedoksi	Vierailevat asiantuntijat tässä kokouksessa

VN/30128/2021-STM-26

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: